

ZAŠTITITE PRIVATNOST NA FACEBOOKU

Saznajte o opasnostima kojima se izlažete prilikom postavljanja osobnih podataka i sadržaja na najpopularniju društvenu mrežu te kako podesiti svoj profil na Fejsu tako da čuva privatnost

Ovaj dokument je vlasništvo Nacionalnog CERT-a. Namijenjen je za javnu objavu, njime se može svatko koristiti, na njega se pozivati, ali samo u izvornom obliku, bez ikakvih izmjena, uz obavezno navođenje izvora podataka. Korištenje ovog dokumenta protivno gornjim navodima, povreda je autorskih prava CARNet-a, sukladno Zakonu o autorskim pravima. Počinitelj takve aktivnosti podliježe kaznenoj odgovornosti koja je regulirana Kaznenim zakonom RH.

Uvod

Čovjekova želja za druženjem pronalazi uvijek nove načine interakcije koji, u sprezi s brzim razvojem novih tehnologija, definiraju društvenost na posve novi način. Facebook je najpopularnija društvena mreža i trenutno broji više od pola milijarde korisnika. Autori Facebooka kažu da je njihova misija učiniti svijet otvorenijim i povezanijim te su na početku razvoja mreže brigu vodili isključivo o rastu broja korisnika, zanemarujući pritom sigurnosne aspekte. S rastom mreže, njezini korisnici dijele podatke s drugim stranama, pri čemu nisu svjesni da one uopće postoje te ne vode računa koliko i koje informacije zaista žele podijeliti sa drugima.

Rizici

Dio informacija koje postavljamo na svoje profile na Fejsu, zlonamjernici ili kriminalne skupine, mogu zloupotrijebiti. Neke od mogućih zlouporaba su:

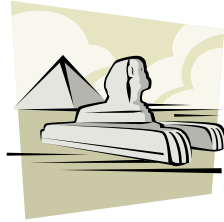
- uzrokovanje štete ugledu osobe
- zastrašivanje (tzv. cyber-bullying)
- ucjenjivanje
- prepoznavanje pomoću lica (iz fotografija) radi nanošenja fizičke boli
- krađa potpomognuta informacijama prikupljenih s mreže
- krađa identiteta
- lažno predstavljanje
- uhođenje (uključujući industrijsku špijunažu)

Većina zlouporaba cilja na nanošenje financijske štete korisniku Fejsa, a izvodi se prikupljanjem i/ili obradom povjerljivih podataka. Ti podaci mogu direktno ili indirektno poslužiti za krađu identiteta. Obično je riječ o stjecanju bankovnih podataka (PayPal), ali i neki drugi podaci mogu poslužiti za druge oblike krađa. Tipični podaci koji

mogu poslužiti za navedenu vrstu zlouporabe su **datum i mjesto rođenja** preko kojih se može doći do JMBG-a i OIB-a te **majčino djevojačko prezime** (ili neki drugi podatak koji je rješenje sigurnosnog pitanja u slučaju izgubljene lozinke kod npr. vaše elektroničke pošte). Za krađe poput provale u kuću, kradljivcima

mogu poslužiti podaci poput **kućne adrese**, ostavljanja **statusa o dužim putovanjima**, godišnjim odmorima ili sl. Općenito rizično je na mrežu postavljati našu trenutnu **lokaciju**.

Također, pripazite kod objave **imena vaše djece** jer njihova imena zlonamjernicima

mogu olakšati krađu identiteta. Roditelji moraju biti i na oprezu zbog čestih slučajeva cyber-bullyinga te je važno da budu dobro upoznati što njihova djeca rade na Fejsu. Zabilježeni su i slučajevi fizičkog zlostavljanja kao što je primjer tinejdžera kojeg je umjesto djevojke sa kojom se dogovorio

dočekala banda.

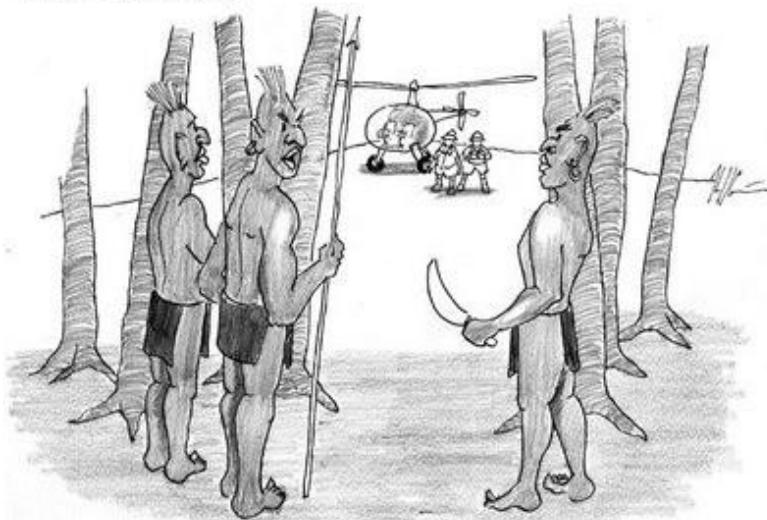

Pošto je Fejs postao i dio naše kulture, ne smijemo zaboraviti ni na aspekt **uzornog ponašanja** na mreži. Mnogi su ostali bez posla zbog neprimjerenih fotografija ili komentara o poslu koje je nažalost po njih pronašao njihov šef te ih očito nije „lajkao“. Ako zaposlenik objavi na Facebooku neke osjetljive podatke o svojoj tvrtki, tada je moguće naštetiti i njezinom poslovanju i ugledu. Bilo je i slučajeva nepriznavanja osiguranja jer je osiguravajuće društvo preko Fejsa saznalo o opasnim hobijima kojima se njezini osiguranici bave.

Poseban problem su i **lažni profili** kojih postoji velik broj. Zlonamjernici mogu otvoriti lažni profil neke poznate ličnosti i dodati veliki broj prijatelja kojima onda imaju uvid u povjerljive podatke. Ako uspiju oteti neki korisnički račun na Fejsu, mogu se lažno predstaviti prijateljima te od njih pokušati izvući podatke.

Copyright 2008 John Crowther

www.jcrowtherart.com

"Rekao sam ti da je greška raditi grupu na Fejsu!
Guglali su nas!"

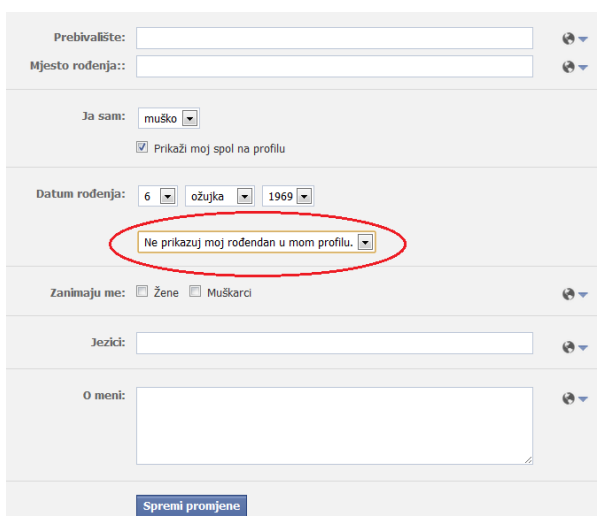
Vrlo je rizično ostavljati bilo kakve **kontakt informacije** na profilu jer iste mogu zlouporabiti zlonamjerni korisnici ili malver poput trojanskog konja koji je zarazio računalo nekog od prijatelja. Što se prijatelja tiče, važno je paziti **koga dodajemo za prijatelja**, posebno zbog činjenice da naša privatnost ovisi i o njima. Sadržaj koji npr. postavljamo na prijateljev „Wall“ odgovara njegovim postavkama privatnosti, a ne našim! Isti je slučaj i sa **aplikacijama** koje koristimo te koje često (iako protivno pravilima korištenja mreže) koriste i predaju naše informacije drugim stranama koji ih koriste za oglašavanje. Kako bismo to kontrolirali, potrebno je pravilno podesiti naše postavke privatnosti o čemu više u sljedećem poglavlju.

Kako podesiti Fejs

U velikoj mjeri, sami možemo kontrolirati privatnost svojih podataka putem postavki koje koristimo. Pravila privatnosti koje definira Facebook, određuju da su ime, prezime i fotografija uz profil („Profile picture“), uvijek javno dostupni. Također je zabranjeno trećim stranama koristiti prikupljene podatke u neku njihovu svrhu. Iako su u posljednje vrijeme, uvedena mnoga poboljšanja i dodatci namijenjeni očuvanju privatnosti, Facebook teško može imati potpunu kontrolu nad svojim podacima.

Uređivanje profila

Za uklanjanje datuma rođenja potrebno je otići pod **Uredi Profil** na profilu i pod **Datum rođenja** u padajućem izborniku odabrati „**Ne prikazuj moj rođendan u mom profilu**“ (engl. „Don't show my birthday in my profile“) kao na slici:

The image shows a screenshot of the Facebook profile editing interface. The 'Datum rođenja' (Date of Birth) section is visible, with the date set to 6 ožujka 1969. Below the date, there is a dropdown menu with the option 'Ne prikazuj moj rođendan u mom profilu.' (Do not show my birthday in my profile.) highlighted with a red circle. Other visible options include 'Ja sam: muško', 'Prikaži moj spol na profilu' (checked), 'Zanimaju me: Žene, Muškarci', and 'Jezici:'. At the bottom, there is a 'Spremi promjene' (Save changes) button.

Inicijalno Fejs čini listu naših prijatelja javno dostupnom (Public). Kako bi to promijenili, potrebno je otići pod **Uredi Profil**, a onda na karticu „**Prijatelji i Obitelj**“. Tamo su navedeni naši prijatelji, a klikom na gumb kao na slici ispod, potrebno je iz padajućeg izbornika odabrati neku od drugih opcija, najbolje „**Friends**“.

Ovdje je još važno napomenuti da Fejs, na isti način, nudi kontrolu nad objavom svake pojedine informacije. Stoga preporučujemo ograničavanje objave samo na prijatelje (ili barem na prijatelje od prijatelja putem opcije „**Prilagođeno**“) sljedećih informacija:

- kontakt informacija
- prebivališta
- mjesta rođenja
- informacija o zaposlenju
- informacija o školovanju

Postavke korisničkog računa

Facebook je 2011. uveo mogućnost korištenja protokola HTTPS umjesto klasičnog i nesigurnog HTTP-a. Kako bi se HTTPS uključio, potrebno je pod [Naslovnica](#) -> [Postavke korisničkog računa](#) -> [Sigurnost](#) uključiti opciju „**Sigurno pretraživanje**“ („Secure Browsing“).

U istom izborniku, pod karticom [Općenito](#) -> [Mreže](#) (Networks) nalazi se popis mreža u koje ste učlanjeni (npr. Croatia, Zagreb itd.). Mreže imaju određen pristup vašim podacima, tako da je poželjno ne biti član niti jedne. Pod karticom [Facebook oglasi](#) (Facebook Ads) su postavke koje određuju dijele li se podaci o vašim aktivnostima vezanima uz reklame s prijateljima. Preporučujemo isključivanje obje mogućnosti, odnosno:

- kliknuti na gumb „[Edit third party ad settings](#)“ i postaviti „**If we allow this in the future, show my information to**“ na „**Nitko**“ („No one“)
- kliknuti na gumb „[Edit social ads setting](#)“ i postaviti „**Edit social ads setting**“ na „**Nitko**“ („No one“)

Što se tiče opcija vezanih uz aplikacije (kartica [Aplikacije](#) ili eng. App Settings), poželjno je zasebno za svaku aplikaciju proučiti koje informacije izlaže drugima. Fejs nudi mogućnost promjene postavki pojedinačno za svaku aplikaciju, odnosno igru.

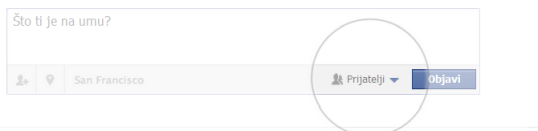
Postavke privatnosti

Otvarenjem posebne stavke [Postavke privatnosti](#) (Privacy Settings) koja se nalazi u izborniku pod gumbom [Naslovnica](#), dobijemo sljedeću stranicu (slika prikazuje samo gornji dio):

Postavke Privatnosti

Control Privacy When You Post

You can manage the privacy of your status updates, photos and information using the inline audience selector — when you share or afterwards. Remember: the people you share with can always share your information with others, including apps. Try [editing your profile](#) to see how it works or [saznaj više](#).

Kontrola zadanih postavki

This setting will apply to status updates and photos you post to your profile from a Facebook app that doesn't have the inline audience selector, like Facebook for BlackBerry.

Public

Prijatelji

Prilagođeno

Vrlo je bitno koristiti istu glavnu postavku kao na slici, odnosno postavku „**Friends**“. Korištenjem navedene opcije, sve promjene statusa i sve postavljene fotografije, bit će inicijalno vidljive samo vašim prijateljima (ukoliko se izričito ne definira drugačije prilikom postavljanja samog sadržaja). Ta opcija također određuje tko može vidjeti sadržaj poslan putem aplikacija koje ne nude kontrolu nad dostupnošću sadržaja (poput BlackBerry Facebook aplikacije i sl.). Na istom mjestu je preporučljivo urediti postavke opcije „**Kako ste povezani**“ („How You Connect“) tako da budu u skladu sa slikom:

Kako ste povezani

Tko Vam može vidjeti profil po imenu ili kontakt informacije?	Svi ▾
Who can send you friend requests?	Svi ▾
Tko Vam može poslati Facebook poruku?	Svi ▾
Tko može pisati po vašem zidu?	Prijatelji ▾
Who can see Wall posts by others on your profile? (Note: Stories about likes, friendships, and some other types of wall content aren't included in these settings.)	Prijatelji ▾
Saznaj više	Gotovo

Ovdje je važno još napomenuti da, kao što je vidljivo, ovakve postavke omogućuju da nam nepoznati ljudi šalju poruke i zahtjeve za prijateljstvom. S time treba biti vrlo oprezan!

Što se tiče opcije „**Kako funkcioniraju oznake**“ („How Tags Work“), najvažnije je postaviti „**Maximum Profile Visibility**“ na „**Friends**“, a opciju „**Friends Can Check You Into Places**“ **obavezno isključiti**. Također je korisno **uključiti** prve dvije opcije „**Profile Review**“ i „**Tag Review**“, koje dovode do toga da fotografije na kojoj nas prijatelji označuju, moraju dobiti našu suglasnost kako bi bile objavljene. U tom slučaju, kad naš prijatelj objavi fotografiju na kojoj nas „taga“ (ili nas „taga“ u svojem statusu), Fejs nas o tome posebno obavijesti (stavka „**Treba pregledati**“ s lijeve strane na našem profilu). Stranica na kojoj potvrđujemo ili ignoriramo (tj. onemogućujemo da se prikazuje na našem profilu) sadržaj na kojem smo označeni („tagirani“) izgleda ovako:

The screenshot shows a Facebook profile interface. On the left is a navigation menu with options like 'Zid', 'Treba pregledati' (1), 'Informacije', 'Fotografije (1)', 'Bilješke', 'Prijatelji', and 'Preplate'. The main content area features a notification titled 'Review New Content and Tags for Your Profile' with instructions on how to manage tags. Below this is a section for 'Matko Matic' with the heading 'Očekujemo potvrdu'. A notification bar indicates 'Objave i informacije koje treba potvrditi' with a 'Potvrdi sve' button. A specific tag is shown: 'Pero Perica te upisuje na sliku.' with a photo of two penguins and the text 'Zidne fotografije s osobom Matko Matic.' The tag is timestamped 'Prije 3 minuta'.

Niže u postavkama privatnosti se nalaze postavke vezane uz aplikacije, igre i druge web stranice vezane na Facebook („**Aplikacije i web stranice**“) koju kad kliknemo dobijemo sljedeću stranicu:

Odaberite svoje Postavke privatnosti > Aplikacije, Igre i Web stranice

[← Natrag na Privatnost](#)

On Facebook, your name, profile picture, gender, networks, username and user id (account number) are always publicly available, including to apps (Saznaj zašto). Also, by default, apps have access to your friends list and any information you choose to make public.

Edit your settings to control what's shared with apps, games, and websites by you and others you share with:

Aplikacije koje koristite	Koristite 2 aplikacija, igara i web stranica, a nedavno korištene su: B Bitdefender Safego U posljednja 24 sata ✖ Ukloni neželjene ili aplikacije sklone spamu. ✎ Isključi all apps.	Uredi postavke
How people bring your info to apps they use	People who can see your info can bring it with them when they use apps. Use this setting to control the categories of information people can bring with them.	Uredi postavke
Brza personalizacija	Omogućuje Vam uvid u bitne informacije o Vašim prijateljima onog trenutka kada stignete na odabrane partnerske web stranice.	Uredi postavke
Javna pretraga	Pokaži pregled svog Facebook profila kada te ljudi pretražuju preko tražilica.	Uredi postavke

Ponuđene su postavke:

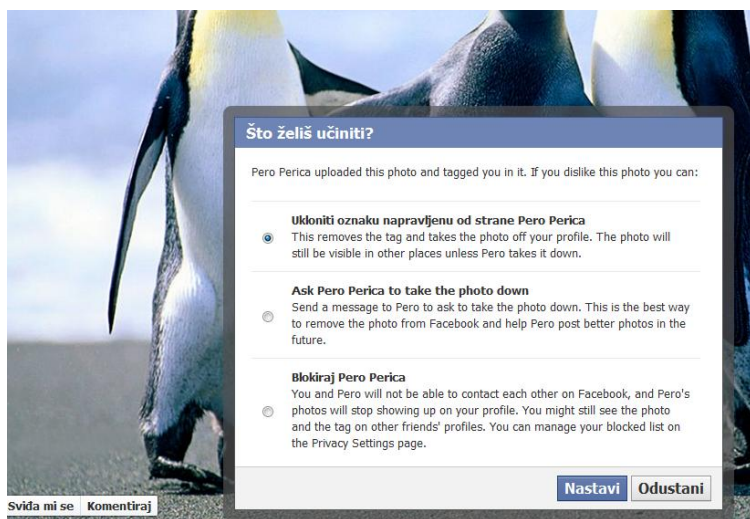
- „**Aplikacije koje koristite**“ – ova opcija nas vodi na prije spomenutu karticu „Aplikacije“ unutar postavki računara
- „**How people bring your info to apps they use**“ – ovdje je potrebno informacije koje iznosimo putem aplikacija **svesti na minimum!**
- „**Brza personalizacija**“ („Instant personalization“) – omogućuje povezanost sa partnerskim web stranicama
- „**Javna pretraga**“ („Public search“) – omogućuje da naš profil bude pronađen koristeći web tražilice; **isključiti!**

Također je korisna novouvedena opcija „**Limit the Audience for Past Posts**“ čije će pokretanje sve starije poruke (prije promjena

postavki na Fejsu u 2011.) ograničiti da ih samo naši prijatelji mogu vidjeti.

Uklanjanje oznaka s fotografija

Fejs nudi poseban sustav za uklanjanje oznaka s fotografija na kojima smo označeni. To je nužno ako nas neki od korisnika mreže označi na fotografiji nepoćudnog sadržaja (ako nas npr. želi osramotiti, vrijeđati itd.), krivotvorini i sl. Ili jednostavno, ukoliko ne želimo biti označeni na nekoj fotografiji koja nam se ne sviđa. Za to postoji gumb „Prijavi/Ukloni oznaku“ ispod postavljene fotografije koja nas označava. To, na primjer, izgleda ovako:

Pero Perica sa Matko Matic.
Sviđa mi se · Komentiraj · Više ne prati ovu objavu · Podijeli · Prije 13 minuta

Komentiraj...
Za objavu komentara pritisnite Enter.

Dodaj sliku na svoj profil

Album: Zidne fotografije · 1 od 1

Dijeli sa: 👤 Prijatelji (+)

📍 Označi ovu fotografiju

📍 Dodaj lokaciju

Preuzmi

Postavljeno slika profila

Prijavi/Ukloni oznaku

Oznaku uvijek možemo ukloniti s fotografije ili čak poslati zamolbu (privatnu poruku) onome tko ju je postavio da je ukloni. U slučaju nekakvog oblika zlouporabe, sustav nudi da se obratimo i Fejsovoj korisničkoj službi. Također nam je ponuđeno da korisnika blokiramo, a u tom slučaju, sav sadržaj koji on postavi dok je blokirano, neće bit dostupan putem našeg profila.

Tablica usporedbe postavki

Tablica ispod nudi usporedbu inicijalnih postavki na Fejsu, odnosno onih postavki koje su aktivirane ako „ništa ne diramo“, s postavkama koje su preporučene u ovoj brošuri:

Sadržaj	Kome je dostupan sadržaj (inicijalne postavke)	Kome je dostupan sadržaj (preporučene postavke)
Ime i prezime	svi	svi
Slika profila	svi	svi
Rodendan	prijatelji od prijatelja	nitko (mi)
Poruke na Wall-u	prijatelji od prijatelja	prijatelji
Veze	svi	prijatelji
Dodatne informacije sa profila	svi	prijatelji
Sadržaj na kojem smo „tagani“	svi	prijatelji
Lista prijatelja	svi	prijatelji
Školovanje i posao	svi	prijatelji
Prebivalište i rodno mjesto	svi	nitko (mi)
Aktivnosti (Like...)	svi	prijatelji